

İDARE

Dahiliye Vekâletinin Aylık Mecmuası

Yıl: 12

Şubat 1939

Sayı: 131

RESMÎ KISIM

	Sahife
Reisicumhurun Amerika halkına mesajları	161
Başvekilin Halkevlerinin yıldönümünde irat buyurdukları nutuk	162
Tayinler	168
Vekâlet emrine alınanlar	170
Tekaüde sevk edilenler	171
Takdimname alanlar	172
Kanunlar, nizamnameler	174
Kararnameler	200
Mülkî teşkilât	203
Şurayı devlet kararları	204
Vekâlet tamimleri	207
Diğer Vekâletlerin tamimleri	216
Çalışma raporları	218
Tekaüt ve yetim muamelesi bitenler	220

Resmi Kısım

Nutuklar

Cumhur Reisimiz İsmet İnönü'nün 26 şubat 1939 günü saat 20,30 da Ankara radyosunda Amerika Birleşik Devletleri halkına, Newyork'ta açılacak Cihan sergisi'ne Türkiye'nin iştiraki vesilesiyle İngilizce olarak yaptıkları mesaj.

Birleşik Amerika Devletleri vatandaşlarının yeni bir eseri olan cihan sergisi, bin bir faydanın üstünde olarak, milletleri dostça bir araya getirmeye fırsat verdi. Bu hareket, asil olduğu kadar zamanın acil ihtiyaçlarına da uygun bir iş olmuştur.

Kanaatimce, sergi, Türkiye'yi Amerika'ya daha iyi tanıtmak ve iki millet arasındaki mevcut dostluk münasebetlerini kuvvetlendirmek için güzel bir vesile olacak ve bu suretle insaniyetin büyük idealine hizmet edecektir. Türk pavyonları bu tanıtmaya yardım eder ve aradığı dostluğa bir şey daha ilâvesine muvaffak olursa, bence arzu edilen netice istihsal edilmiş ve bu Türk evleri vazifelerini layıkıyla görmüş olurlar.

Biz, Türkler, milletler arasında sulhun ve iyi geçinmenin çok samimi taraftarıyız. Kellok paktına en evvel ve candan iltihak ettik. Asıl ideallere gönül vermiş olan Türk inkılâbı, bize, cumhuriyet rejimini ve insaniyet ve medeniyetin, memleket içinde ve dışında, verimli çalışmalarını getirdi. Türk inkılâbından evvel memleketimizin bütün komşularıyla ihtilâfımız vardı. Bugün bütün komşularımızla ihtilâfsız bir haldeyiz. Onlarla, rızaya müstenit

dostluk muahedeleri aktettik. Asıl ruhlu Birleşik Amerika Devletlerime, coğrafi bakımdan Amerika bize uzak olmasına rağmen, samimî dostluğun kuvvetli rabitalarıyla bağlıyız. Milletlerin birbirleriyle anlaşmaları mümkündür. Sulhun çalışmaları ve nimetleri, en parlak siâh zaferlerinin neticelerinden ; oktur, kıymetlidir. Milletlerin birbirini tanıyıp takdir etmeleri için bütün vasıtaları, yorulmadan kullanmakta sebat edelim. Omuzlarımda mesuliyet yüklü olan insanlar, hiçbir zaman, bugün karşılaştıkları kadar hayatî ve o nispette zor vazifeler almaya mecbur olmamışlardır.

Cihan, sergisinin memleketim için ayırdığı bugünde, bütün Türkiye Amerika'yı derin alâka ve sıcak sempati ile düşünüyor. Yurttaşlarımın duygularını aksettirmeğe emin olarak söylüyorum: Büyük Amerika milletine, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının en muhabbetli selâmlarını yollarım.

**Cumhuriyet Halk Partisi Umumî Reis Vekili Başvekil
Dr. Refik Saydam'IN Halkevlerinin yedinci
yıldönümü ve 158 Halkevi'nin açılış töreninde
Ankara Halkevi'nde söylemiş olduğu nutukları.**

«Çok sayın dinleyicilerim;

İnkılâbımızın güzel ve faydalı başarılarından biri de Halkevlerinin açılmış ve işletilmiş olmasıdır.

Bugün, bu güzel yüce başarının yedinci yıldönümünü kutluyoruz.

Bütün varlığımızı yeni bir hayat ve yeni bir istikamete götüren Kemalist inkılâbın, milletin benliğine sindirilmesi için C. H. Partisi'nin 1931 de toplanan üçüncü büyük kongresinde kurulmaları kararlaştırılan Halkevlerinin gereken hazırlıklar yapıldıktan sonra 1932 de 14 tanesi açılabilmişti. Her yıl vilâyetlerimizin ve mahallî parti

ve öğütlerimizin gayret ve yardımlarıyla yenileri, ve bu saatte de 158 tanesi daha açılmak suretiyle bugün Halkevlerimizin sayısı 367 yi buluyor.

Bu saatte, memleketin her bucağında açılmış Halkevlerimizin 7 nci yıldönümlerini kutlarken, aynı zamanda da yeni açılan Halkevlerimizin çalışma sahasına girmiş olmalarını zevk ve sevinçle tes'it ediyoruz.

Zaten bütün Türkiye yıllardan beri büyük bir Halkevi manzarası arz eder. Millî Şef İsmet İnönü, en büyük vazifeyi üzerine aldığı ilk günleri köylünün ve halkın arasında geçirmekle, memleketin her köşesine yeniden bir Halkevi manzarası vermiş oldular.

Halkevlerinde vazife alan, aldığı vazifenin şerefi kadar mesuliyetini idrak etmiş olan idealist arkadaşlara buradan, memleket ve millet huzurunda, teşekkür ve takdirlerimizi sunmayı bir borç bilirim.

Halkevi'nde, başkanlıktan köyde muayene yapmaya varıncaya kadar hepsi birbirinden şerefli ve aziz hizmetlere canla başla koşan ve bunları gündelik işi kadar önemli tutan inkılâpçı Türk münevverlerim gıpta ve hürmetle selamlıyorum.

Herhangi bir uyanık ve aydın insanın, yalnız, gündelik işini, resmî işini görmekle vatanî ve millî vazifesinin bitmeyeceğini iyice bilmesini, Halkevi'nde çalışmanın bir vatanperverlik vazifesi olduğunu da hatırlamasını isterim.

Yeni açılmakta olan Halkevlerine, açılmış olanların en muvaffakiyetlileri arasına tez elden ulaşmalarını dilerim. Bu muvaffakiyetin, etrafına beş on ülkülü arkadaş toplayıp muhitinde ilk alâkayı kuvvetle uyandırarak samimiyetle devam ettirecek her başkana ve yön kurula mutlaka müessir olacağına eminiz.

Arkadaşlar;

922 senesinde Şefimiz İsmet İnönü'nün gene böyle bir vesile ile bize verdiği bir direktifi ve bilhassa söylemeden geçmem :

«Halkevleri, C. H. Partisinin kendi prensipleri ne olduğunu ve bu prensiplerin memlekette nasıl tatbik edildiğini her gün balkımıza söylemek için de başlı başına bir merkezdir. C. H. Partisinin prensiplerini her gün söylemek, nasıl tatbik edildiğinden her gün malûmat vermek lâzımdır. Cumhuriyetçi, inkılâpçı, lâik, devletçi politikasının bu memleketin halinde inkişafı, emniyet temin eden, geleceğine en büyük kudreti ve en yüksek itibarı temin edecek olan bir program olduğuna samimî olarak inanmış olan bizler bu prensipleri ve mânalarını yalnız samimî bir hisle bizi dinleyecek olanların hepsine anlatabileceğimiz iddiasındayız.»

İşte arkadaşlar, Halkevi sayılarının artması ve bu suretle memleketin daha, birçok köşelerinde inkılâbımızın prensip ve hamlelerini yayacak kültür merkezlerinin vücut bulması, bizi ne kadar sevindirecek bir hâdise ise, bunların her yıl daha verimli, Türk cemiyetine daha feyizli hizmetler yapmak fırsat ve imkânlarını bulmaları da asla gözümüzden kaçmayan bir keyfiyettir.

Bu bakımdandır ki kemiyetle keyfiyeti daima beraber ve aynı ehemmiyetle düşünüyoruz. Ve açılmışların tekemmülüne hususî bir dikkat ve emek sarf ediyoruz.

Herhangi bir sebeple durgun görünen bir Halkevi bile, muhitine «Halkevi» adıyla bir müessesenin mevcut olduğuna ve orada halka gitmek ve halkla kaynaşmak için inanlı ve ülkülü yurttaşlar bulunduğuna işaret veren bir timsaldir.

Bu suretle, nüve atılmakta, hareket uyandırılmakta, muhit hazırlanmakta, eserin dikkat ve şefkatle inkişafına sıra gelmektedir : Rejim ve Parti, inan ve kültürümüzü yaymak ve benimsemek için en güzel çareyi elde tutmakta ve bundan memleketimizin hiçbir köşesini mahrum etmemek niyet ve azmini bugün 158 Halkevi'ni daha açmakla ispat eylemektedir.

Memleketin, Halkevleri gibi en önemli kültür kurum-

larının yıldönümü vesilesiyle, şimdi, yurdun münevver kütlesi huzurunda bulunmakla bahtıyarım.

Bu haz verici toplantıdan istifade ederek içtimai ve ferdî hayatımız bakımından en ehemmiyet verdiğimiz bir noktayı tebartüz ettirmek isterim:

Sayın arkadaşlar;

Türk cemiyetinin, hele son asırlar içinde geri zihniyetler ve fena idareler yüzünden uğradığı ağır felâketler hepimizce malûmdur. Bir kısmımız bunları gözlerimizle görmek bedbahtlığına uğradık. Yeni yetişen mesut nesiller de bunları, büyüklerinden duyarak veya kitaplardan okuyarak öğreniyorlar.

İnkıraz uçurumunun kenarına gelmiş iken Türk milleti bünyesindeki yaşama ve yükselme kudreti, bilhassa emsalsiz kahramanlığı ile silkinip kurtuldu. Bu kurtuluşun büyük dehâsı, Ebedî Şefimiz ATATÜRK'ün adını burada saygı ile anarım.

ATATÜRK devrinin bin bir eseri arasında, her biri bir devri kapayıp bir devri açan birçok inkılâplar vardır ki, bunların hepsine birden biz «Türk inkılâbı» adını veriyoruz.

Hatırlamamız lâzımdır ki, bu inkılâptan önce, 150 - 200 seneden beri göze çarpan teşebbüs ve gayretlere rağmen ilerlemesine engel birçok mâniâlar bir Ortaçağ cemiyeti manzarası veren ve bütün cihanca bu gözle görülen Türkiye, ancak bu inkılâp hamlelerinden sonra millî modern bir devlet ve cemiyet olma yoluna girmiştir.

İlerleyen medeniyet âlemi içinde Türkiye, ancak yurttaşların kafasına, vicdanına, enerjisine, hürriyet ve inkişaf imkânlarını veren bu inkılâp zihniyeti ve neticeleri sayesinde hakikî yüksek mevkiini bulacaktır.

Asırlarca çekilmiş felâket ve idbar devirlerini bu millet, yurttaşların ölçüye sığmayacak kan selleriyle silip götürmüştür.

İnkılâpçı vasfımızın mânası da şudur : Hem yaptığı-

mız inkılâpları, göz bebeğimiz gibi daima koruyacağız, hem de Türk cemiyetini medeniyette en yüksek seviyeye erdirmek için gerekirse başka inkılâpları yapmakta da tereddüt etmeyeceğiz. Bu inkılâplar bizim için o kadar hayâtîdir ki, bunların önemini büyük Millî Şefimiz İNÖNÜ'- nün şu sözlerinden daha kuvvetle ifade edecek söz söylemekte güçlük çekerim:

«Türk milletini az zamanda büyük bir medeniyet seviyesine yükseltmiş, Türk milletine en kısa yoldan temiz cemiyet hayatının feyizli terakki yollarını açmış olan inkılâplar kalp ve vicdanımızın en aziz varlıklarıdır.»

Arkadaşlar;

Halkevlerinin son yedi senelik inkişafını gözden geçirirsek, karşısında bulunduğumuz manzara şudur:

Milletimizin ileri hamlelerindeki hız, bu Halkevlerimizi de gelecek seneye kadar ne vüsatçe, ne de sayıca ihtiyaca kâfi gelmeyecek hale getirecektir. Biz, bundan çok memnunuz. Bu içtimai hayatımızın daima ilerlediğini genişlediğini, ilme, fenne, sanata karşı Türk vatandaşının ne kadar rağbet gösterdiğini ifade eden bir hakikattir.

Bunun için inkılâp eserlerimiz safına yeniden katılan ve adları ellerinizdeki broşürlerde yazılı bulunan yeni Halkevlerimiz de eskileri ile beraber hiç eskimeyen ve eksilmeyen azimleri ve muvaffakiyetleri ile millet için, memleket için kutlu olsunlar, yararlı olsunlar.

Ellerinizdeki broşürler, aynı zamanda sizlere Halkevlerinin maksat ve mânasını, geçen yıllar içindeki hizmetlerini gösterir ve ispat eder mahiyettedir. Bilgili, inanlı çalışmalarıyla bizi memnun eden Ankara Halkevi'nin içindesiniz. Bu merasimden sonra Ev içinde yapacağınız bir dolaşma sizi Halkevi fikrine ve maksadına derhal ısındırmağa, alacağınız izahat sizi gönüllü ve heyecanlı bir Halk- evli yapmağa kâfi gelecektir.

Buradan, bir daha bütün memleket münevverlerine sesleniyorum.

Ülkülü, uyanık, aydın arkadaşlar,

Memleket ve millet hizmetine ne kadar hazır, hatta susamış olduğunuzu biliyoruz. Belki ilk düşünüşte en güzel imkân aklınıza gelmez. Size en doğru ve yüce fahri hizmet parolasını veriyorum: Halkevleri ile ilgileniniz. Birbirinizin bilgilerinden, tecrübelerinden istifade ederek süratle kalkınmanın en feyizli kaynağı olan Halkevlerimiz hem yetişmenize hem de yetiştirmenize imkânlar hazırlamak için kurulmuşlardır.

Daima muvaffakiyet dilerim.»

Tayinler

Kararname

Vekâlette:

Vekâlet Müsteşar Muavinlitine İstanbul İdare Heyeti azasından Sabri Onat tayin edilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

10.2.939

Valilikler:

Kararname No. 2/10385

Siird valiliğine Emniyet Umum müdürlüğü muavinlerinden İzzettin Çağpar'ın tayini 18. 2. 939 da onanmıştır

18.2.1939

Kararname 2/10390

Açık olan Seyhan valiliğine Gaziantep valisi Ali Rıza Çevigin, Gaziantep valiliğine de Elâzığ valisi Şefik Bicioğlunun nakin tayinleri 20.2.939 da onanmıştır.

20.2.939

İdare Heyeti azaları ve Kaymakamlar:

1 — Açık olan İstanbul Vilâyeti azalığına İnhisarlar Hukuk Müşaviri Kudret Arkunun ve Akhisar Kaymakamlığına Erdek Kaymakamı Bedri Özer'in tayinleri tensip edilmiştir.

2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

18.12.939

KARARNAME

1 — Lâdik kaymakamlığına Karapınar Kaymakamı Neşet Orhunlu, Finike Kaymakamlığına, Gündoğmuş Kaymakamı Adil Dündar, Torul Kaymakamlığına, Karakoçan Kaymakamı İzzet Kılavuz, Saray Kaymakamlığına Feke Kaymakamı Haydar Ekinci, Emirdağı Kaymakamlığına Menemen Kaymakamı Emin Ergüven, Menemen Kayma-

kamlığına Polis Müfettişlerinden Ruhi Çalışlar, Gümüşhacıköy Kaymakamlığına Mesudiye Kaymakamı Mazhar Baş-doğan, Tefenni Kaymakamlığına Karaisalı Kaymakamı Hıfzı Tüz, Karaisalı Kaymakamlığına Kilis Kaymakamı Necmettin Ercin, Kilis Kaymakamlığına Hozat Kaymakamı Turgut Başkaya, Akdağmadeni Kaymakamlığına Diyarbakır Maiyet Memurlarından Fahrettin Ahışalı, Şarkikaraağaç Kaymakamlığına Aydın Maiyet Memuru Tevfik Karademir, Bulancak Kaymakamlığına Mahallî İdareler Umum Müdürlüğünde Hukuk Mezunu Sadık Günel, Nevşehir Kaymakamlığına Pülümür Kaymakamı Edip Yavuz. Feke Kaymakamlığına Çal Kaymakamı Mustafa Aya, Çal Kaymakamlığına Hukuk Mezunu eski İskân Memurlarından Rüştü Ülker, Kırşehir Vilâyeti Mektupçuluğuna, Siverek Kaymakamı Salâhattin Ercin, Edirne Vilâyeti Hukuk İşleri Müdürlüğüne, eski Suşehri Kaymakamı Münip İlhan tayin edilmişlerdir.

2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

Vekâlet emrine almanlar

Valiler :

Seyhan valisi Tefrik Hadi Baysal, görülen lüzum üzere 20/2/1939 tarihinde vekâlet emrine alınmıştır.

Kaymakamlar :

Bulancık Kaymakamı Şevket görülen lüzum üzerine 18/2/1939 tarihinde vekâlet emrine alınmıştır.

Tekaüde sevk edilenler

Valiler :

Vekâlet emrinde bulunan İstanbul valisi Muhiddin Üstündağ ile Konya valisi Cemal Bardakçı 18/2/1939 tarihin de tekaüde sevk edilmişlerdir.

Takdirname alanlar

Takdirname ile taltif edilen Valiler

Kayseri Valisi Adli Bayman : Kayseri - Maraş ve Kayseri, Adana yollarının açılması hususunda gösterdiği gayretten dolayı Millî Müdafaa Vekâletince takdir edilmiştir.

16/Şubat/939

Takdirname ile taltif edilen kaymakamlar

Karayazı kazası kaymakamı Edip Kartal : Kazanın yeni teşekkül etmiş olmasına rağmen 938 malî yılının İkinci kânun 939 gagesine kadar idarei hususiye emvalinin haliyesinden% 88 sabıkasından % 8 zinin tahsilindeki hizmetinden dolayı Erzurum vilâyetince takdir edilmiştir.

13/Şubat/939

Ödemiş kaymakamı Haşim Seçkin : Ödemiş - Bozdağ, Salihli yolunun yapılmasında gösterdiği faaliyet ve mesaiden dolayı İzmir vilâyetince takdir edilmiştir.

14/2/939

Gördes kaymakamı Arif Onat : Mektep yaptırmak hususundaki şahsî gayretinden dolayı Manisa vilâyetince takdir edilmiştir.

14/2/939

Takdirname ile taltif edilen nahiye müdürleri

Bereketli nahiyesi mü- Asayiş ve emniyeti temin dürü
Hakkı Yüce : etmek yol ve halâ yaptırmak ve
iki mektebin tamirinde
muvaffak olmak ve muamelâtı
vaktinde yürütmekteki
gayretinden dolayı Tokat
vilâyetince takdir edilmiştir.

23/1/939

Dere nahiyesi müdürü Köy yolu köprü ve köy odası
Bedrettin Kaleli : yaptırmak gibi köy kanununun
tatbikinde gösterdiği mesaiden
dolayı Tunceli vilâyetince
takdir edilmiştir.

7/1/939

Kanunlar

Zeytinciliğin ıslahı ve yabancılarının aşılattırılması hakkında kanun

Kanun No : 3573

Kabul tarihi : 26/1/1939

Madde 1 — Alelûmum aşılı zeytinlerin bakım, tımar ve toplanma ve sıkıklarının kökletme ve yeniden fidan dikme suretiyle meydana getirilecek zeytinliklerin tesis ve yetiştirme, yabancı zeytinliklerin açma ve aşılama işleri Ziraat Vekâletince tespit ve ilân olunur.

Madde 2 — Devlet ormanları içinde bulunan ve aşılı hale getirilecek olan bütün yabancı zeytinliklerin sahaları ile Devlet ormanları dışında kalan Devlete ait boş arazideki yabancı zeytin sahaları Ziraat Vekâletince tespit ve ilân olunur.

Madde 3 — Devlet ormanları ile boş arazide muayyen bir kıta dahilindeki yabancı zeytinleri aşılama isteyenler, istedikleri parçanın hudut ve mevkiini ve bu kanunun tayin eylediği şartlar dahilinde imar edeceğini bildiren bir arzuhal ile arazinin ait olduğu kazanın en büyük mülkiye memuruna müracaat eder. Bunlara müracaat tarihini gösterir birer ilmühaber verilir.

Madde 4 — Bu sahalarda yabancı zeytin ağaçlarını aşılama talip olacakların aşılacakları miktar kendilerine tevzi olunur. Tevzi edilen bu sahalarda orman mefhumu haricinde kalır. Talihlerden yerine göre Vekâletin tayin edeceği müddetler zarfında ve vereceği direktifler dairesinde temizlemeyi yapanlara zeytin bakım teşkilâtının müzekkeresi üzerine mahallin en büyük mülkiye âmiri tarafından tapu verilir.

Aşılma yerinde kalacak zeytinliklerin temizlenmesinden çıkan odun ve kömür, kereste ve saire temizlene ait

-olup bunlar zeytin bakım memurundan parafız alınacak bir vesika ile dışarı çıkarılır. Bunlardan hiç bir resim alınmaz.

Madde 5 — Zeytin teşkilâtının kurulmadığı sahalardaki yabanî zeytin ağaçlarının aşılınması için vaki olacak talepler üzerine mahallin bağlı bulunduğu kaza, yoksa vilâyet ziraat ve orman idarelerinin birlikte hazırlayacakları rapor üzerine mahallin en büyük mülkiye memuru tarafından bu kanunun hükümleri dairesinde tapu verilir.

Madde 6 — Devlet ormanları, içinde ve dışındaki yabanî zeytin ağaçları ya yerlerinde aşılattırılarak veya zeytinlikte aşılattırılmak üzere yabanî halinde yeni kurulacak zeytinliklere naklolunur. Bu işlere ait müsaade zeytin bakma teşkilâtına dahil memurun teklifi üzerine mahallin orman idaresince ayrıca, keşfe lüzum gösterilmeksizin derhal verilir. Nakledilen fidanlardan bir gûna resim alınmaz.

Madde 7 — Birinci derece askerî memnu mıntikalarda bulunan aşılı zeytinlerin bakım, yabanî zeytinlerin aşılınması işleri zeytin bakım teşkilâtının vereceği talimat altında, mahallin askeri makamlarınca yaptırılır.

Madde 8 — Devlet malı zeytinliklerden aşılınmak üzere bir şahsa veya şirkete veya köylüler manevî şahsiyetlerine verilecek yabanî zeytinlik sahası yirmi hektardan yukarı olamaz. Ancak aldığı sahayı vekâletçe tayin edilecek müddet içinde mahsuldar hale getirenlere müracaatları takdirinde aynı miktarda yeni parçalar verilir. Bu tevziatta evvelâ toprak sahibi olmayanlar, sonra en yakın köylüler ile küçük çiftçiler tercih olunur. İcabında bu yirmi hektar miktar İcra Vekilleri Heyeti karar ile tezyit edilebilir.

Madde 9 — Dekar başına on beş ağaçtan fazla ve on ağaçtan aşağı olmamak üzere yabanî zeytinlikleri aşılı bir hale getirmeyi taahhüt edenlere Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasınca, mevzuatı dairesinde ve kanunun 10,28

inci maddeleri hükümlerine göre, ağaç, başına bir liraya kadar kredi verilir.

Madde 10 — Bankaca ikraz edilecek paranın birinci kısmı arazi tamamen temizlenip delicelerin aşılmağa elverişli bir hale getirildiği hakkındaki zeytin bakım memuru raporuna müsteniden, ikinci kısmı da yapılan aşımın, yüzde doksan muvaffak olduğu yine memur rapor ile tespit edilmek şartile aşımın tatbikından bir sene sonra verilir.

Madde 11 — Aldığı arazi parçasını açıp deliceleri aşmaya hazır bir hale getirerek Ziraat Bankasından ilk taksiti, alıp ta o mevsimde aşı işini bitiremeyenlerden bankadan aldıkları para faiziyle beraber, bankanın zirai alacaklarının tahsili yolundaki usulüne tevfikian istirdat olunur ve tapu da iptal edilir.

Madde 12 — Aşılı zeytinliklerin bakım işleri için zeytin müstahsillerine mahsulün satış mevsiminde ödenmek, üzere Ziraat Bankasınca kısa vadeli ikraz yapılır.

Madde 13 — Muayyen kıtadaki zeytinliklerde toprak ve ağaçlar ayrı ayrı hakikî veya hükmi şahıslara ait olduğu takdirde arazinin kıymeti yüksek ise toprak sahibine, ağaç kıymeti daha fazla ise bunun sahibine diğerinin malını satın alması teklif edilir. Her iki taraf da reddettikleri takdirde arazi Hükümetçe kıymetlerine nazaran aralarında taksim edilerek tapuya bağlanır.

Madde 14 — Zeytinliklere deve ve keçi sokulması ve-1 başı boş hayvan bırakılması ve otlama maksadile hayvan sokulması ve zeytin sahalarında ağıl yapılması yasaktır. Zeytinliklerde çift sürme veya nakliyatta kullanılan hayvanata iş esnasında ağızlık takılması mecburidir. Bu hükme riayet etmeyenler belediye veya köy ihtiyar heyetleri, zabıta memurları ve zeytin bakım teşkilâtına dahil memurlar tarafından tutulan zabıt varakası üzerine beş liradan altmış liraya kadar hafif para cezasına mahkûm edilirler. Bu hususta tutulan zabıt varakaları hilafı sabit oluncaya kadar muteberdir.

Madde 15 — Beş yüz ağaçtan aşağı olmamak üzere yabanî zeytin aşılayanlara veya aşılı zeytinlerinin bakım işlerini en iyi yapanlara Ziraat Vekâletince takdir edilecek miktarda naktî mükâfat verilir.

Madde 16 — Fenni budama aletlerde aşı takımlarının zeytin müstahsilleri arasında yayılabilmesi için budama ustalar ile ehil müstahsillere Ziraat Vekâletince meccanen budama aşı takımı ve levazımı verilebilir.

Madde 17 — Yapılacak nizamname dairesinde zeytinliklerde bakım işlerini vaktinde yapmayan zeytincilerden bin ağaca kadar beş liradan 25 liraya, bin ağaçtan beş bin ağaca kadar 25 liradan 50 liraya, beş binden fazla ağacı olanlardan 50 liradan 100 liraya kadar hafif para cezası alınır.

Madde 18 — Dördüncü madde hükmüne göre verilen müddet zarfında aşılama ve temizleme işleri yapılmamış olursa verilen mezuniyet sakıt olur ve saha geri alınır. Aşılama ve temizleme vesilesiyle talep ettiği sahadan elde ettiği odun, kömür vesaire tazmin ettirilir.

Madde 19 — Alelûmum el, hayvan ve makine kuvvet ile işleyen yağhane ve zeytinyağı fabrikalarında ve salamura zeytin tanesi istihsal edilebilmesi için alınması lâzım gelen telkinci ve öğretici tedbirleri almağa Ziraat Vekâleti salahiyetlidir.

Madde 20 — Zeytinlik içinde yağhane veya fabrika inşa eylemek, Ziraat Vekâletinden mezuniyet almağa mütevakkıftır. Aksi takdirde inşa olunan yağhane işlettilerilemez.

Madde 21 — Bu kanunda yazılı suçlardan dolayı muhakeme icrası sulh mahkemelerine aittir.

Madde 22 — Zeytin ve zeytinyağı standardı için İktisat Vekâletinin talebi ile zeytin bakım teşkilâtına daimî vazife verilebilir.

Madde 23 — Yabanî ağaçların aşılanması hakkındaki 1528 numaralı kanunun yabanî zeytin ağaçlarının aşılan-

ması ve ıslahı hakkındaki hükümleri mülgadır. Ancak mezkûr kanunun hükümlerine göre başlanmış ve henüz intaç edilmemiş olan muameleler bu kanunun hükümleri dairesinde ikmal olunur.

Madde 24 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 25 — Bu kanun hükümlerini Adliye, Dahiliye, İktisat ve Ziraat Vekilleri yerine getirir.

30/1/1939

Cenaze nakline mahsus beynelmilel itilâfnameye iltihakımız hakkında kanun

Kanun No: 3584

Kabul tarihi : 26/1/1939

Madde 1 — 10 Şubat 1937 tarihinde Berimde tanzim edilip Türkiye Cumhuriyeti ve alâkalı diğer Hükümetler murahhasları tarafından imza edilmiş olan ölülerin nakli hakkındaki beynelmilel itilâfname kabul ve tasdik edilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini yapmaya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

30/1/1939

Ölülerin nakline dair beynelmilel itilâfname

Aşağıda imzaları bulunan hükümetler, cenaze nakline müteallik nizamnameler arasındaki mübayenetten çıkan mahzurlardan kurtulmak arzusu ile ve bu iş aynı şekilde bir nizam konulması faydalı olacağı düşüncesiyle, Âkit

memleketlerden her hangi birinin toprağında ölmüş kimselerin cenazelerinin kendi topraklarına sokulmasını veya transit suretiyle geçirilmesini aşağıda yazılı şartlara riayet edilmek suretiyle kabul etmeği taahhüt ederler:

A - Umumî hükümler

Madde 1 — Her hangi bir vasıta ile ve her hangi şartlar altında olursa olsun, nakledilecek her ölü için mahsus bir ruhsatname (ölü geçirme tezkeresi) lâzım olacaktır. Ruhsatname bu anlaşmaya ilişik numuneye mümkün olduğu kadar uygun ve her halde ölünün adı, soyadı ve yaşı ile beraber ölümün vuku bulduğu yeri, tarihini ve sebebini muhtevî bulunacaktır. Ölü geçirme ruhsatnamesi vefat vuku bulan yerin veyahut mezardan bakaya nakli halinde, defin yapılan mevkiin salahiyetli makamı tarafından verilecektir.

Ruhsatnamelerin, verdikleri memleket lisanından başka bir de beynelmilel münasebetlerde en çok kullanılan lisanlardan biri ile de yazılması tavsiye olunur.

Madde 2 — Bundan evvelki maddede gösterilen müruriyeden başka evrak bulunması mecburî tutulmayacaktır. Bu müruriyenin mesul makam tarafından ancak şu evrakın ibrazından sonra verilmesi lâzımdır:

- 1 - Ölü ilmühaberinin tasdikli bir sureti;
- 2 - Cenazenin nakli hıfzıssıhha ve tıbbî, kanunî bakımlardan hiç bir itiraza mahal vermediğini ve cenazenin işbu itilâfnamenin hükümlerine uygun olarak tabuta konulmuş olduğunu temin eden resmî şahadetnameler.

Madde 3 — Ölü madenden bir tabut içine konulacak, tabutun alt kısmı takriben 5 santimetre kalınlığında (yer kömürü, testere talaşı, mangal kömürü tozu, ilâ. gibi) mayı çekici bir madde ile örtülmüş, buna antiseptik bir madde ilâve edilmiş olacaktır, ölüm bulaşık bir hastalıktan ileri gelmiş olduğu takdirde, cenazenin kendisi de antiseptik bir mahlûle batırılmış bir kefene sarılmış bulunacaktır.

Bundan sonra madenî tabut, içinden hiç bir şey sız

mayacak surette kapanacak (lehimlenecek) ve tahtadan bir tabut içerisine konulacaktır. İki tabut, içindeki hiç sallanmayacak surette, birbirine intibak edeceklerdir. Tahta tabutun kalınlığı en az 3 santimetre olacak, tahtaların birleştikleri yerler su sızdırmayacak surette olacak ve tabutun kapanması birbirlerinden n çok 20 santimetre mesafeli burgularla temin edilecektir. Tahta tabut madenden çemberle tahkim edilecektir.

Madde 4 — Âkit Hükümetlerden her birinin toprakları arasında, veba yahut kolera yahut çiçek veya lekeli- humma hastalıklarından ölmüş kimselerin cenazelerinin nakline ölümden ancak en az bir sene sonra müsaade verilecektir.

B - Hususî hükümler

Madde 5 — Şimendiferle nakil için, yukarıda birinciden dördüncüye kadar maddelerde gösterilen umumî hükümlerden başka aşağıda yazılan kaideler tatbik olunur:

a) Cenaze kapalı bir vagona nakl olunacaktır. Bununla beraber cenaze, kapalı bir cenaze arabası içinde teslim edilmiş olduğu ve o cenaze arabası içinde bırakıldığı takdirde nakil için açık bir vagon kullanılabilir.

b) Cenaze gideceği yere vardığı vakit ne kadar müddet içinde kaldırılması lâzım olduğunu tayin etmek her memleketin kendisine aittir. Cenazeyi gönderen kimse cenazenin bu müddet içinde bilfiil kaldırılacağını kanaat verecek tarzda tespit edebildiği takdirde cenazenin yanında adam gitmesine lüzum olmayacaktır.

c) Cenazenin yanında ancak çelenk, buket ilâ, gibi şeyler nakledilebilir.

d) Cenaze, seri seyirle ve mümkün olduğu kadar aktarmasız olarak gönderilir.

Madde 6 — Otomobil ile nakil için, birinciden dördüncüye kadar maddelerde gösterilen umumî hükümlerden başka aşağıda yazılı kaideler tatbik olunur:

a) Cenaze ya, tercihan, mahsus bir cenaze otomobi-

ünde, yahut alelade kapalı bir otomobilde nakledilir.

b) Cenazenin yanında ancak çelenk, buket ilâ gibi şeyler nakledilebilir.

Madde 7 — Hava yolu ile nakil için, birinciden dördüncüye kadar maddelerde gösterilen umumî hükümlerden başka, aşağıda yazılan kaideler tatbik olunur:

a) Cenaze ya, yalnız ve mahsus bu iş için kullanılan, bir hava gemisinde, yahut alelade bir hava gemisinin mahsus ve yalnız bu işe hasredilmiş olan bir kompartımanında nakledilir.

b) Cenaze ile birlikte aynı hava gemisinde yahut aynı kompartımanında ancak çelenk ve buket ilâ gibi şeyler nakledilebilir.

Madde 8 — Deniz yolu ile nakil için, birinciden dördüncüye kadar maddelerde gösterilen umumî hükümlerden başka aşağıda yazılan kaideler tatbik olunur:

a) 3 üncü madde hükümlerine tevfikânî madenî tabut üzerine geçirilmiş olan tahta dahi, hiç sallanmayacak bir surette, tahtadan adi bir sandık içerisine konulacaktır.

a) 3 üncü madde hükümlerine tevfikânî madenî tabut üzerine geçirilmiş olan tahta dahi, hiç sallanmayacak bir surette, tahtadan adi bir sandık içerisine konulacaktır.

b) Mezkûr sandık, gıda veya istihlâk maddeleri ile her türlü temasa meydan ve yolculara mürettebat için hiç sıkıntı vermeyecek surette bir yere konulacaktır.

Madde 9 — Ölüm gemi içinde vuku bulduğu takdirde cenaze bundan evvelki sekizinci maddede gösterilen şartlar altında muhafaza edilebilir. 2 nci madde mucibince lâzım olan evrak ve şahadetnameler vapurun bayrağı taşıdığı devletin kanunlarına tevfikânî tanzim edilecek ve nakil, cenaze vapura yükletilmiş gibi yapılacaktır.

Ölüm, cenazenin defnedileceği limana geminin varmasından 48 saatten daha az bir müddet içinde vaki olmuş ise ve yukarıdaki 8 nci maddenin z işaretli fıkrasında gösterilen hükümlerin tamamıyla tatbiki için icap eden malze-

me de gemide mevcut değil ise, ceset antiseptik bir mahlüle batırılmış bir kefene sarılarak, tahtadan sağlam bir tabut içerisine konulabilir. Bu tabut en az (3) santimetre kalınlığında tahtalardan, bunların birleştikleri yerler hiç bir şey sızmayacak surette yapılır ye burgularla kapatılır. Tahta tabutun alt kısmı önceden takriben beş santimetre kalınlığında (yer kömürü, testere talaşı, mangal kömürü tozu ilâ. gi) su çekici madde ile örtülür ye bu maddeye antiseptik bir madde ilâve olunur, tahta tabut, hiç sallanmayacak bir surette tekrar tahtadan bir sandık içerisine konulur. Bununla beraber ölüm 4 üncü maddede gösterilen hastalıklardan birinden ileri gelmiş ise bu fıkranın hükümleri tatbik edilmez.

Bu madde seyahat müddeti 24 saati geçmeyen vapurlara tatbik olunmaz. Bu vapurlarda bir ölüm vaki olursa cenazenin bırakılacağı limana gelince onu mahallî salahiyetli makama teslim ederler.

C - Nihâî hükümler

Madde 10 — Bu itilâf namenin gerek umumî, gerek hususî hükümleri, itilâfnameyi akdeden memleketlerin birinden gelecek cenazelerin kabulü için rüsum tarifeleri müstesna olarak konulabilecek şartların azamî derecesini gösterirler. Bu memleketler, gerek iki taraflı itilâfların gerek müşterek bir anlaşma, neticesi olarak alman kararların tatbiki suretile, daha büyük kolaylıklar göstermekte serbesttirler.

Bu itilâfname, hudut mıntıklarının sınırları dahilinde nakledilecek cenazelere tatbik edilmez.

Madde 11 — Bu itilâfname cenazelerin hemen ölümden veya mezardan çıkarıldıktan sonraki beynelmilel işkillerinde tatbik edilir. İtilâfnamenin hükümleri her memlekette toprağa gömmek ve topraktan çıkarmak hususunda carî olan kaidelere hiç bir suretle hâlel getirmez.

Protokol hükümleri

Madde 12 — Bu itilâfname bugünkü tarihi taşıyacak

ve bu tarihten itibaren altı ay zarfında imza edilebilecektir.

Madde 13 — Bu itilâfname tasdik olunacak ve tasdiknameler mümkün mertebe süratle Alman Hükümetine tevdi edilecektir.

Tavdi olunan tasdiknameler beşe baliğ olunca Alman Hükümeti bunları bir zabıt varakası ile tesbit eyliyecek ve bunun birer suretini Yüksek Âkit Taraflara ve Beynelmilel Hıfzıssıhha Ofisine gönderecektir.

İşbu itilâfname mezkûr zabıt varakaları tarihinin yüz yirminci günü meriyet mevkine girecektir.

Bu tarihten sonra vuku bulacak her tasdikname tevdiinde keyfiyet yukarıda yazılı usul dairesinde bir zabıt varakası ile tevsik edilecektir. Yüksek Âkit Taraflardan her biri hakkında işbu itilâfname hükümleri kendi tasdiknamelerinin tevdi edildiğini tevsik eyleyen zabıtname tarihinin yüz yirminci günü meriyet mevkine girecektir.

Madde 14 — Bu itilâfnameyi imza etmemiş olan memleketler ilk beş tasdiknamenin tevdiini gösteren zabıt varakasının tarihinden itibaren her an iltihaka kabul olunacaklardır.

Her iltihak diploması yolu ile Alman Hükümetine gönderilen bir tebliğ vasıtasile yapılacaktır. Alman Hükümeti iltihaknameyi kendi Hazinei evrakına koyacak ve keyfiyetten itilâfa iştirâk eden takmil Hükümetleri ve Beynelmilel Hıfzıssıhha Ofisini, hazinei evraka tevdi tarihini tasrihile hemen haberdar edecektir. Her iltihak bu tarihin yüz yirminci günü meriyete girecektir.

Madde 15 — Yüksek Âkit taraflardan her biri itilâfnameye iltihak veya onu tasdik ettiği sırada, bu itilâfnameyi kabul etmekle kendi müstemlekeleri, himayesi altındaki arazinin tamamı veyahut bir kısmı hakkında hiç bir taahhüt ve mecburiyet tekabbül etmediğini beyan edebilir. Bu takdirde işbu itilâfnamenin hükümleri bu yoldaki beyanatının matufu olan arazi hakkında tatbik olunmayacaktır.

Yüksek Âkit Taraflardan her biri bilâhare Alman Hükümetine bir nokta vererek yukarıdaki fıkrada mevzuu bahs olunan arazinin tamamı veya bir kısmı üzerinde işbu itilâfname hükümlerinin tatbiki fikrinde olduğunu bildirebilir.

'Bu takdirde itilâfname hükümleri tebliğde isimleri geçen arazi hakkında tebliğ tarihinin yüz yirincisi günü tatbik mevkîine girecektir.

Bunun gibi, Yüksek Âkid Taraflardan her biri (on altıncı) maddede tespit edilen müddetin hitamından sonra dilediği vakit işbu itilâfname hükümlerinin, müstemlekelerinin, himayesi altındaki memleketlerin, deniz aşırı arazisi ile tabiiyeti veyahut mandası altındaki arazinin tamamı veya bir kısmı hakkında tatbik edilmemesi fikrinde olduğunu beyan edebilir. Bu takdirde itilâfname, bu yoldaki beyanatın mevzuunu teşkil eden arazi hakkında bu tebliğin Alman Hükümeti Hazinei evrakına tevdi tarihinden bir sene sonra kabili tatbik olmayacaktır.

Alman Hükümeti yukarı ki hükümlerin tatbikatından olarak kendisine vuku bulan tebligat ve beyanattan, bunların kendi Hazinei evrakına tevdi tarihinin tasrihile işbu itilâfa dahil bütün memleketler Hükümetlerini ve beynelmilel Hıfzıssıhha Ofisini haberdar edecektir.

Madde 16 — İşbu itilâfnameye iştirak etmiş olan memleketlerden her birinin Hükümeti itilâf hükümlerinin o memleket hakkında tatbiki üzerinden beş sene geçtikten sonra Alman Hükümetine diploması tariki ile tahriri tebliğde bulunmak şartile dilediği zaman itilâfnameyi feshedebilir. Alman Hükümeti feshe mütedair olan tebliği kendi Hazinei evrakına koyacak ve keyfiyeti itilâfa dahil bulunan bütün memleketlerin Hükümetlerine ve Beynelmilel Ofisine tebliğin tevdi tarihini ide tasrih ederek işar edecektir. Her fesih bu tarihten bir sene sonra muteber olacaktır.

Madde 17 — Evveleminde vazülmiza Yüksek Âkidlerin tasvibine iktiran eylemedikçe işbu itilâfnamenin imzası

keyfiyeti hiç bir kaydı ihtizarı ile müterafik olmayacaktır. Kezalik itîâfnameye dahil bulunan bütün memleketler tarafından evveleminde tasvip edilmedikçe ihtirazî kayıdla müterafik tasdikname tevdii ve mukavelenameye iltihak keyfiyetleri nazarı itibara alınmayacaktır.

Tasdiklan lilmakal alâkadar memleketler murahasları işbu itilâfnameyi imzalamışlardır.

Allmanya namına:

Diekhoff

Belçika namına:

Jacques Davignon

Fransa namına:

Andre François Poncet

İtalya namına:

B; Attolico

Şili namına:

Luis V. delPortoi- Seguro

Çekoslovakya namına:

Dr. V. Mastny

İsviçre namına:

Paul Dinichert

Türkiye namına:

M. H. Arpağ

Danimarka namına:

H. Hoffmeyer

Arazi Vergisi Kanununun bazı hükümlerinin hakkında kanun

Kanun No: 3585

Kabul tarihi: 26/1/1939

Madde 1 — 27/6/1931 tarih ve 1833 sayılı Arazi Vergisi Kanununun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Her hangi bir köy veya kasaba veya şehir arazisinin tamamının veya muayyen bir mıntakasının mahsulleri sel, dolu, kuraklık, yangın, muzır haşarat veya bulaşık hastalıklar gibi sair fevkalâde arızalar dolayısıyla en az üçte bir derecesinde zayıata uğrarsa bu suretle zarar gördüğü idari tahkikatla sabit olanların o sen ey ait vergileri vilâyet umumî meclisi karare ile ve bu meclis münakid olmadıği zamanlar daimî encümenler karare ile kısmen veya

tamamen terkin edilir, icra edilmiş veya mahsulâtı sigortalanmış araziye aid vergiler için terkin muamelesi tatbik olunmaz.

Madde 2 — Ayni kanunun 10 unu maddesi aşağıdaki, şekilde değiştirilmiştir:

Arazi vergisi iki taksitte alınır. Taksit zamanları her mahallin ziraî ve İktisadî vaziyetine göre vilâyet umumî meclisinin mütealeası alınarak vekillerce tayin olunur.

Madde 3 — Ayni kanunun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

On ikinci madde mucibince tespit olunan kıymetler,, tadil talebinin müsadif olduğu seneyi takip eden malî seneden muteberdir. Tadil muameleleri, tadil taleplerinin vuku bulduğu sene içinde neticelendirilmiş bulunursa mukayyed kıymetler üzerinden verginin istifasına devam olunur. Bu takdirde vergi tadilen tespit olunacak kıymetlere göre (fazla, alınmışsa farkı tahakkuk eden borca mah sub ve borç yoksa sahibine red ve noksan alınmışsa noksan 'farkı ayrıca tahsil) olunur.

Madde 4 — Ayni kanunun 17 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Tadilât talepleri salâhiyettar mercilerin mezuniyetine iktiran eylediği takdirde aşağıda yazılı tadilât komisyonlarınca umumî tahrir için mevzu kaidelere tevfikân tetkik olunur. Ancak ferdî tadilât taleplerinin tetkiki salâhiyettar mercilerin mezuniyeti kaydına itâbi değildir.

Bu komisyonlar belediye hududu içinde bulunan arazi için, mahallin en büyük idare reisinin; Mâliye veya tahakkuk memurluğu vazifesini 'yapmayan hususî idare memurları arasından seçeceği bir memurun reisliğinde belediye meclisince biri kendi azası arasından, diğeri tadilât yapılacak şehir 'veya kasaba halkından ve belediyede vazifesi olmayanlar arasından seçilecek birer zattan terretküb eder.

Komisyon belediye meclisinde seçilecek azası İstan-

bulda umumî meclis, münakid değilse daimî encümen tarafından intihab olunur.

Köylerde bulunan arazi için tadilât komisyonu köyün tâbi bulunduğu kaza kaymakamı ve doğrudan doğruya vilâyete merbut köylerde vali tarafından ikinci fıkradaki şartlar dairesinde seçilecek varidat memurunun reisliği altında köy ihtiyar meclisi tarafından o köy halkından seçilecek bir zat ile köy muhtarından teşekkül eder.

İcab eden yerlerde müteaddid komisyonlar teşkil olunur.

Madde 5 — Ayni kanunun 11 ve 12 nci maddelerde Maliye Vekâletine verilmiş olan salâhiyetler 'Dahiliye Vekâletine verilmiş olan salâhiyetler Dahiliye Vekâletince ve idare heyetlerine verilmiş olan vazifeler vilâyet umumî meclisince ve bu meclisler münakid olmadığı zamanlarda daimî encümenlerce ve mal memuru ve varidat tahakkuk memurlarına verilmiş olan vazife ve salâhiyetler de hususî idare varidat memurları tarafından istimal olunur.

Madde 6 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 7 — Bu kanunun icrasına Maliye ve Dahiliye Vekilleri memurdur.

30/1/1939

Arazi Vergisinin 1935 malî yılı sonuna kadar olan bakayasının terkinde dair kanun

Kanun No: 3586

Kabul 'tarihi: 26/1/ 1939

Madde 1 — 1935 (malî yılı sonuna kadarki senelere aid olarak tahakkuk ettirilmiş ve bu kanunun mer'iyeti tarihine kadar tahsil edilmemiş olan arazi vergisi bakayasının munzam kesirleri ve cezalar ile birlikte, kayıtları terkin olunur. Yukarı ki fıkra hükmü, (mezkur senelere ait oluptu

2566 sayılı kanunun 6 ncı maddesine göre taksite bağlanmış ve henüz tahsil edilmemiş olan (bu taksitlerin tediye zamanları gelmiş olsun olmasın) arazi vergisi bakayasıle munzam kesir ve ceazlarına ve tezkere bedellerine de şamildir.

Bu kanunun mer'iyete girdiği tarihten sonra mezkûr senelere ait olmak üzere yeniden arazi vergisi tahakkuk ettirilemez.

Madde 2 — Vergi miktarını anlamak için müracaat eden emlak sahipleriyle yeniden inşa olunmak veya kıymeti arttırılmak veya eksiltilmek suretiyle vukuat görmüş olan bina ve arazi için bir defaya mahsus olmak üzere sahihlerine tebliğ olunan tezkereler mukabili alınmakta olan tezkere bedelleri de vilâyet hususî idarelerine devredilmiştir.

Malsandıklarında mevcut olan tezkereler parasız olarak hususî idarelere üevrolunur.

Madde 3 — 2901 sayılı kanunun 17 nci maddesi mucibince vilâyet hususî idarelerinin Maliye Vekâletine vermeğe mecbur oldukları tahrir masrafı alınmaz.

2901 ve .3161 sayılı kanunlara göre sarfedilmiş ve tahrir neticelerinin her vilâyette tatbik mevkiine konulmasına kadar sarfedilecek olan mebalîğ 1938 ve müteakip malî yıllar Maliye Vekâleti bütçelerinde geçen eski seneler mahsubatı namile açılacak fasıllardan 3010 sayılı kanun hükümleri dairesinde mahsup edilir.

Madde 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 5 — Bu kanun hükmünü icraya Dahiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

3/1/1939

Muvazene Vergisi Kanununun birinci maddesinin muaddel beşinci fıkrasının değiştirilmesine dair kanun

Kanun No: 3588

Kabul 'tarihi: 26/1/1939

Madde 1 — 26/5/1932 tarihli ve 1980 sayılı Muvazene Vergisi Kanununun birinci maddesinin 25/5/1932 tarihli ve 3404 sayılı kanunla değiştirilmiş olan 5 numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

5 - Bir ay içinde her ne unvan ile olursa olsun aldıkları paraların mecmuu kazanç iktisadi buhran ve muvazene vergileri çıkarıldıktan sonra (20) lira (43) kuruşu geçmeyen tekaüd vesair zat maaşı sahipleri; (20) lirayı geçmeyen sair bilûmum istihkak sahipleri ve 80 kuruşa kadar işçi gündeliklerde 120 kuruşa kadar olan gündeliklerin (80) kuruşu bu vergiden müstesnadır.

Hem gündelik hem maktu ücretle çalışanların bir ay içinde gündelik ve maktu ücret olarak aldıkları paraların yekûnu kazanç, İktisadi buhran ve muvazene vergileri indirildikten sonra 20 lira ve ondan aşağı düşenlerin istihkakları dahi vergiden muafır. Muhtelif cihetlerden gündelikli olanların muafiyetten istifadelerinde gündeliklerinin mecmuu nazarı dikkate alınır.

Mukavele madde — Bir ay içinde her ne unvan ile olursa olsun aldıkları paraların mecmuu kazanç, iktisadi buhran ve muvazene vergileri indirildikten sonra (20) lira (43) kuruşu geçmeyen 'tekaüd vesair zat maaşı sahiplerinden 25/5/1938 tarihli ve 3404 sayılı kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren kesilmemiş olan muvazene vergisi kesilmez Ve tahsil edilmiş olanlar da geri verilmez.

Madde 2 — Bu kanun ineşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

30/1/1939

**İdai Umumiyei Vilâyat Kanununun bazı maddelerinin tadili hakkındaki
2630 sayılı kanunun ikinci maddesini değiştiren kanun**

Kanun No: 3578 1

Kabul tarihi: 26/1/1939

Madde 1 — 2630 sayılı kanunun ikinci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir:

Vilâyet umumî meclislerinin müddeti dört senedir. Bu müddet intihabın bittiği tarihten başlar. Seçimin yapılacağı gün Dahiliye Vekâleti tarafından tayin olunur. Sabık meclis, lâhik meclisin içtimasına kadar devam eder.

İntihab devresi hitam bulmazdan evvel meclis feshedilir veya infisah vuku bulursa seçilecek meclis eski meclisin bakiyei müddetini ikmal eder.

Bir intihab devresi içinde yeniden teşkil edilmiş ve edilecek olan vilâyetler umumî meclislerinin müddetleri de diğer umumî meclislerin müddetile birlikte hitam bulur.

İntihab devresi sonunda seçimin yenilenmesine imkân görülmediği takdirde İcra Vekilleri Heyeti kararı ve Reisi Cumhurun tasdiķiyle içtima müddeti bir sene uzatılabilir.

Belediye meclisleri teşekkül edemeyen kazalarda umumî meclis azası yalnız müntahibi saniler tarafından seçilir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya, İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Nizamnameler

Tarihi: 15.2.1939

Kararname No: 10346

Hava taarruzlarına Karşı Korunma Kanununun 12 nci maddesine tevfikân Genelkurmay Başkanlığınca hazırlanan ve Devlet Şûrasınca görölerek 10/2/1939 tarih ve 1576 sayılı tezkere ile gönderilen ilişik «Hava taarruzlarına karşı ışıkların söndürülmesi ve karartılması hakkında Nizamname» nin mer'iyete konması; İcra Vekilleri Heyetince 15/2/1939 tarihinde onanmıştır.

Hava Taarruzlarına Karşı Işıkların Söndürülmesi ve Karartılması Nizamnamesi

HÜKÜMLER

Umumî esaslar

Madde 1 — Düşman tayyarelerinin geceleyin hedefleri tanımalarına ve umumî surette doğru istikameti bulmalarına mâni olmak ve hareketlerini güçleştirmek için bu nizamname hükümleri dairesinde ışıklar söndürülür ve karartılır.

Madde 2 — Harp tehlikesi halinde ışıkların söndürülmesi ve karartılması Genelkurmay Başkanlığı tarafından emrolunur. Bu emir ya bütün yurda şamil olmak üzere umumî veyahut hudutları kat'î ve açık olarak tayin edilmiş mıntakalar için kısmî olarak verilir ve bu emir ikinci bir emirle kaldırılınca kadar bu nizamnamenin hükümleri tamamen tatbik olunur.

Madde 3 — Işıkların söndürülmesi ve karartılması işi havaya karşı pasif korunma mecburiyetine tâbi tutulmuş veya tutulmamış bütün şehir ve kasaba ve köylerde ve bü-

tün çiftliklerde ve evlerde istisnasız bir surette yapılır ve bunu temin için alınması lâzım gelen tedbirler hazardsa alınır.

Madde 4 — Hazarda yapılacak hazırlıkların derecesi ve mahiyeti her mevki ve müessesenin hava korunma plânlarında gösterilir.

Madde 5 — Bu hazırlıklar, tayyare hücumu ihbarında başkaca bir tedbir ittihazına lüzum kalmayacak surette yapılacaktır.

Madde 6 — Valiler, verilen veçhelere göre vilâyetleri hududu içinde ışıkların söndürülmesi ve karartılması işlerini hazırlatmak ve tatbik ettikmikle mükelleftir.

ALINACAK TEDBİRLER

I

Umumî tenvirat

Alınacak tedbirler hazar zamanında kullanılan umumî tenvirattan ihtiyaçtan fazla olan ışıkları kaldırmak; elektrik merkezlerinin icabında, voltajlarını altmışa indirmek; kalacak ışıkların karartılmasını temin için maskelemektir.

Bu suretle harp tehlikesi halinde yol gösteren ışıklar,seyrüsefer işaretleri, saatlar gibi bütün diğer normal umumî tenviratın pasif korunma icaplarına göre ve her mevkiin ışık söndürme karartma plânlarına uygun olarak ya tâdil veya büsbütün kaldırılması temin olunacaktır.

Makineleri, şehir veya kasaba elektrik merkezinin hazar voltajla rile çalışan imalâthanelerin faaliyetleri sekteye uğramamak için icap eden tedbirler alınır.

Madde 8 — Harp zamanında seyrüseferi temin için mühim yol kavuşaklarını, tehlikeli yerleri, sığınakları., polis merkezlerini ve sıhhi yardım yerlerini ve buna benzer hizmet mahallerini göstermek için mutlak surette ışık.

konmak lâzım gelirse en az adette olmak üzere İşaret lâmbaları kullanılır.

İşaret lâmbalarının ışıklarının zayıf olması ve tayyareden doğrudan doğruya yere veya yakınlarındaki duvarlara ve saireye aksetmek suretile ışık görülmeyecek şekilde üstten ve yanlardan maskelenmesi lâzımdır. İşaret lâmbası olarak altmış vattan aşağı olmak üzere mavi renkte elektrik lâmbası veya mavi camlı ve aynı ışık, kuvvetinde maskelenmiş gemi fenerleri kullanılabilir.

Madde 9 — Hazar zamanında kullanılan normal tenviratın elektrik merkezinden yakıp söndürülme işi, harp zamanında da bu suretle merkezleştirilir ve hazar zamanındaki dış tenviratı, plânlarında tespit edildiği veçhile- harp tehlikesindeki tenviratı, plânlarında tespit edildiği, veçhile harp tehlikesindeki tenvirat haline konur.

2

Binalarda

Madde 10 — Hususî ve umumî bütün binalarda dış tenviratı ve bu meyanda vitrin tenviratı, ışıkla reklâmlar, cephe tenviratı ve bina numaralarının ışıklandırılması yasaktır.

3

Açıkta inşaat için

Madde 11 — Açıkta yapılacak inşaat ve diğer işler ancak karartılmış fenerler, hafif ışıklı ve maskelenmiş cep lâmbalarile yapılır.

Madde 12 — Daha kuvvetli ışıklara lüzum görüldüğü yerlerde bu ışıklar harice ışık sızdırmadan çadır veya sair örtüler altında tamamen maskelenmiş olmalıdır.

Madde 13 — Bu nizamnamede gösterilenlerden başka her ne suretle olursa olsun dışarıda ışık bulundurmak yasaktır.

4

İç ışıklar

Madde 14 — Hususî ve umumî bütün binalar içinde her hangi bir ışık huzmesinin dışarıya geçmesini tamamen mâni 'tedbirler alınmış olmadıkça her ne şekilde olursa olsun ışık verecek her türlü vasıtaların yakılması ve kullanılması yasaktır.

Madde 15 — Eğer tenvirat harice karşı tamamen maskelenmezse zayıf vatlık mavi ışık veyahut iş sahasına münhasır tenvir tipi kullanılır. Bu tip yalnız işin yapıldığı yeri aydınlatmaktan ibarettir. Bu halde yine ışığın harice sızmayacak surette yukarıdan ve yanlardan maskelenmesi lâzımdır.

Madde 16 — Gece tenvir edilen yerler dışarıya karşı dikkatle maskelenirler. Işığın dışarıya aksedebileceği bütün pencereler, kapılar, cam teraslar, camekânlı koridorlar ve bunlar gibi bütün menfezler ve açıklıklar meskelenir.

Madde 17 — Sokağa, bahçeye, hasılı dışarıya açılan kapılarda da ışık geçmez tertipler yapılır.

Madde 18 — Alevleri göze görünen, ışık gösteren her nevi mutfak, fırın, ısıtma cihazlarının bulundukları yerler, duman çıkaran bacalar hiç (bir ışık huzmesinin dışarıya sızmayacağı şekilde tanzim olunu ve maskelenir.

Madde 19 — Havagazi, 'maden dökümü fabrikalarında ve diğer sınaî kimya müesseselerinde her hangi bir imal sebebile hasıl olan ışıklar mümkün mertebe ışık huzmelerinin harice geçmesine mâni olacak surette maskelenir.

Madde 20 — Faaliyetleri binalar içinde umumî tenvirata lüzum göstermeyen müessese ve fabrikalarda aletlerin görölmesi ve kullanılması için mavi renkte maskelenmiş el lâmbaları kullanılır. Tevzi veya âlet tabloları üzerinde ve buna benzer yerlerdeki her nevi ışıklar ve renkli

işaretler maskelenmiş yerlerde bulunur veya bir bölme vasıtasile dışarıya karşı ışık sızdırmayacak şekilde tertip olunur. Alev ile işleyen kontrol âletleri de maskelenir.

Madde 21 — Fabrikalarda 'küller ve posalar dışarıya nakledilmezden evvel söndürülür. Duman çıkaran ve bacalarda alev husule getiren ateşlerden mümkün olduğu kadar sakınılır.

5

Nakil vasıtalarında

Madde 22 — Motörlü nakil vasıtaları, koşumlu veya sair arabalar, bisikletler, vapurlar, trenler ve diğer her nevi nakil vasıtaları esas olarak ışıklarını söndürürler.

Bütün bu ışıksız kalmaları mümkün olmayan hallerde aşağıdaki fıkralarda yazıldığı gibi kuvveti zayıf ve maskelenmiş ışık bulundurulabilirler.

A - Motörlü nakil vasıtalarının ve bisikletlerin dış ışıkları ve arka lâmbaları kılıfla veya mavi kaim bir veya ince iki cam veya koyu mavi kâğıtla maskelenir.

Maskelenmiş fener veya araba lâmbaları kullanılamaz.

B - Vapurlar işaret fener ve tertibat lâmbalarını, motorlu nakil vasıtalarının yaptığı gibi maskelerler. Renkli işaret fenerleri yine havaya karşı maskelenmeleri şartile renklerini muhafaza ederler. Eğer bu suretle karartılmış işaret fenerlerde seyrüsefer tehlikeli olursa karanlık çöker çökmez münakalât durdurulur. Projektör kullanılması yasaktır.

C - Nakil vasıtalarının iç tenviratı evlerinkine benzer surette maskelenmezse sabit iç tenvirat men edilir ve lâzım olan yerlerde mavi ışıklı maskelenmiş el lâmbaları kullanılır.

Madde 23 — Nakliyatla ilgili istasyonlar ve bu istasyonlardaki hatlar, makas vesaire tertibatları yukarıda sa-

yılan esaslar dahilinde iyice maskelenmeleri şartile ve ancak kâfi derecede aydınlatılabilirler.

Katarların hareketlerine taallük eden hat ve tren işaret fenerleri havaya karşı iyice maskelenerek renklerini muhafaza ederler.

6

Karartma işlerinde

Madde 24 — Normal hazar tenviratı yerine harp tehlikesi halindeki tenviratın tatbikatına başlandıktan sonra her hangi bir suretle birdenbire ve beklenmeyen bir şekilde normal hazar tenviratının hasıl olabilmesine mahal vermeyecek tedbirlerin alınmış olması lâzımdır.

Madde 25 — Karartma tedbirlerinin rutubet, hava vesair tesirlerden müteessir olmayarak uzun zaman maksadı temin edecek surette kullanılması mümkün olmalıdır.

Madde 26 — Gündüzün kaldırılmasına müsaade edilen karartma tertipleri gece olunca çabuk faaliyete geçebilecek şekilde yapılmış olmalıdır.

7

Karartma işlerinin tanziminde

I - Pencereler ve menfezler:

Madde 27 — Pencerelerin ve diğer menfezlerin maskelenmesi için ışık şualarının geçmesine mâni olan storlar, madenî veya tahta pencere kapıları veya kepenkleri kullanılabilir.

Madde 28 — Işık sızمامası için storların yanlarda boşluk bırakmayacak kadar geniş ve üst ve alt tarafları da tamamen örtecek kadar uzun olması, aksi halde aralık kalan kısımların başkaca maskelenmesi lâzımdır.

Storlar koyu mavi veya siyah yünlü kumaştan, koyu mavi veya siyah mumlu muşambadan veya ışık huzmeleri-

ni geçirmeyen bunlara benzer diğer koyu kumaşlardan yapılır. Pencere çerçevelerine iyi uydurulmuş pencere kanatları üzerine yukarı ki fıkra yazılan kumaş veya muşamba veya karton, deniz ambalaj kâğıdı bigi ışık huzmelerini geçirmiyen maddeler ve kâğıtlar gerilmek suretile de maskelenmeleri caizdir.

Madde 29 — Diğer malzeme bulunmadığı zamanlarda kâğıt kullanılabilirse de ışığın geçmesine mâni olması için koyu renkli ve kaim olması lâzımdır.

II - Işık sızdırma methal:

Madde 30 — Umumî mahallerle fabrika ve müesseselerde iç tenviratın methallerden dışarıya sızması için ışık sızmaz bölmeler vücutte getirilmesi lâzımdır.

Madde 31 — Bu bölmeler biri dışarıya ve diğeri binanın içine açılan iki kapılı bir aralıktan ibaret olup binanın içindeki ışık huzmelerinin dışarıya sızması için iki kapı aynı zamanda açılmamalıdır.

Madde 32 — Çok girilip çıkılan umumî binalar, yurtlar, mağazalar, lokantalar, sinemalar, fabrikalar ve bunlara benzer mahallerde iki kapının aynı zamanda açılması ya bölmede bir bekçi bulundurarak veyahut otomatik bir tertibat ile temin olunur.

Madde 33 — Kapılardan birisine ışığı geçirmeyen ve kanatları birbirini tamamen örten bir perde gerilebilir. Ancak kapının açılmasından hasıl olacak hava cereyanı perdenin kanat ve eteklerini açmamalıdır.

Madde 34 — Evlerin sokak kapılarının iç kısmındaki vestiyerlerin tamamı veya bir kısmı ışık sızdırmaz bölme olarak kullanılabilir. Çok girilip çıkılan mahallerden vestiyer veya sahanlık gibi bir yeri mevcut olmayanlardan iç veya dış tarafta tahtalar veya perdeler ışık sızmaz methaller tertip olunabilir.

Madde 35 — Işık sızmaz methallerin genişliği, kullanılması şekline ve ihtiyaca göre tayin olunur. Lokantalar

ve hususî evler için en az üç kişiyi birden alabilecek bir genişlikte olması kâfidir.

Hastahanelerde hiç olmazsa iki taşıyıcısı ile beraber bir hasta teskeresinin ve üçüncü bir şahsın durmasına müsait büyüklükte en az 2,5 X '3 metre ebadında olması lâzımdır.

Fabrikalarda bu mahal en büyük imalât parçalarının geçmesine imkân vermelidir.

III. - Karartma için hususî tedbirler:

Madde 36 — Binaların ışıkları yukarıya doğru aksettiren dam ve terasları ya aksettirmeyecek surette tadil edilecek veya maskelenecektir.

Madde 37 — Fabrikaların ve diğer büyük binaların üstü camla veya ışık aksettiren şeffaf diğer bir madde ile örtülü veya açık renkli bir boya ile boyalı damlarına ve su kenarlarında bulunan geniş camlı satırlara bunların parlaklığını gideren koyu mavi boya muntazam şekil vermeyecek surette sürülür. Boya yerine kirli yağ da sürülebilir.

Eğer bu boya ve yağ tabakası içini harice karşı tamamen maskeleyebiliyorsa iç tenvirat olduğu gibi bırakılır. Işık aksettiren malzeme ile örtülü düz damlar ince toprak veya kum tabakasile de örtülebilir.

Madde 38 — Asfaltlı veya betonlu yollar ve yerlerde ışık aksettirmesine karşı toprak veya kum yayılır.

Hazırlıklardan mes'ul olanlar

Madde 39 — Işıkların söndürülmesi ve karartılması işlerinin tatbik ve temini ile mahallin en büyük mülkiye memuru ve köylerde muhtar ve ihtiyar heyeti azası mükelleftirler.

Madde 40 — Her vilâyet ve hususî elektrik kaynağı bulunan her müessese hava korunma plânına bağlı bir ışıkları söndürme ve karartma plânı tanzim eder.

Madde 41 — Hususî binalar ve evler ile bütün kiraya

verilmiş mahallere aid karartma işlerini o binaları işgal edenler yaparlar. Kiraya verilen apartman ve apartman gibi kullanılan evlerde, koridor, merdiven sahanlığı, bodrum, tavan arası, çamaşırlık gibi binanın kiracılar tarafından müştereken kullanılan kısımlarının karartma tertibatı binanın sahibi tarafından yapılır.

'Madde 42 — Şehirlerde her evde ve nerede bulunursa bulunsun her müessesede cep elektrik lâmbası, petrol lâmbası, gemici feneri ve mum gibi icabında kullanılmak mecburiyetinde kalınacak tenvir vasıtalarından lüzumu kadar bulundurulur. Bu tenvir vasıtaları da mümkün olduğu kadar koyu mavi ışık aksettiren malzeme ile maskelenir.

Geceleyin vazife göreceklein yukarıda sayılı bir tenvir vasıtasile mücehhez olmaları lâzımdır.

Karartma için lüzumu olan malzeme hazardsa tedarik olunarak bozulmayacak bir yerde ve icabında derhal kullanılabilecek veçhile el altında hazır bulundurulacaktır.

Müteferrik hükümler

Madde 43 —

A - Tecrübeler:

Hazar zamanında muayyen mintakalarda ışıkların söndürülmesi ve karartılması tecrübeleri tertip olunur. Bu tecrübelerin yapılmasını Hava Müdafaa Genel Komutanlığı emreder. Komutanlık mahallî tecrübeler yaptırmak salâhiyetini valilere bırakabilir.

B - Müeyyideler:

Bu nizamname hükümlerine riayetsizlik, aykırı hareket edenler haklarında Havaya Karşı Pasif Korunma Kanununun hükümleri tatbik olunur.

Madde 44 — 3502 — numaralı Havaya Karşı Pasif Korunma Kanununun 12 nci maddesine göre hazırlanan ve Devlet Şûrasınca görülen bu nizamname hükümleri Resmî Gazetede basıldığının ertesi gününden yürürlüğe girer.

Madde 45 — İşbu Nizamnamenin hükümleri İcra Vekilleri Heyeti tarafından yürütülür.

Kararnameler

Tarihi: 28.1.1939

No: 10322

Ordu, mekteb ve diğcr resmî daire ve müesseselerin, :3491 sayılı kanunun 21 inci maddesi mucibince, şimdilik yalnız buğday ihtiyaçlarını toprak mahsulleri ofisinden temin eylemelri; zarurî bulunduğundan mezkûr müesseselere satılacak olan buğday fiyatının ofise mal olduğı fiyat üzerinden tespiti; İktisat Vekilliğinin 18/1/1939 tarih ve 176/2984 sayılı tezkeresiyle yapılan teklifi üzerine 3491 sayılı kanunun 21 inci maddesinin son fıkrasına tevfiikan İcra Vekilleri Heyetince 28/1/1939 tarihinde onanmıştır.

28/1/1939

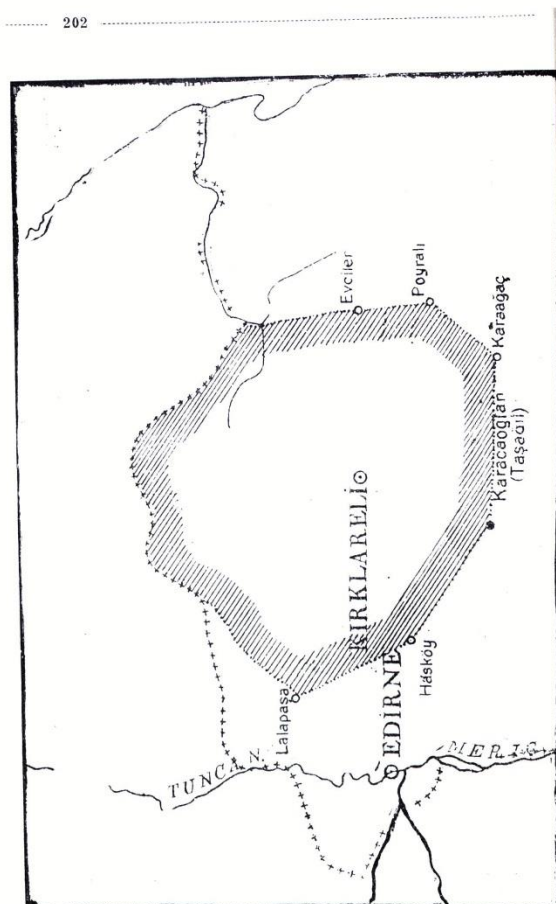
Tarihi: 13.1.1939

Kararname No: 10246

10/7/1935 tarih ve 2/2927 sayılı kararnameye ektir:

Trakya hududundaki gayri askerî sahanın ilgası dolayısıyla Kırklareli memnu mıntakası şimal kısmının ilişik haritada gösterildiğı veçhile hududa kadar tevsii ve bu mıntakanın hava yasak bölgesi yapılması; Genelkurmay Başkanlığının 31/12/1938 tarih ve 26250 sayılı tezkeresile yapılan teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 13/1/1939 tarihinde onanmıştır.

13/1/1939

Mülkî teşkilât

1 — Karamanlı Çiftliğinin Uzunköprü Belediyesi sınırı içine alınması hakkında 1580 sayılı Belediye Kanununun 7 nci maddesine tevfikan mahallî tahkik heyeti tarafından tanzim olunan mazbata Vilâyet İdare Heyetince ve Devlet Şûrasınca bu hususta ittihaz edilen kararlar tasvip edilmiştir.

2 — Bu kararname hükmünü yürütmeğe Dahiliye Vekili memurdur.

26/1/1939

Devlet Şurası kararları

Tanzimat Dairesi mazbatası

Öz:

Memleketimize ithal edilmek istenilen ve üzerindeki etiketlerde aşarî metre sisteminden maada ölçülerle gösterilmiş cılan ticaret eşyası hakkında:

Memleketimize ithal edilmek istenilen ve üzerindeki etiketlerde aşarî metre sisteminden ölçülerde gösterilmiş, olan ticaret eşyası hakkında yapılacak muameleye İktisat Vekilliginden alman tezkerenin sureti gönderildiği beyan ile tetkik olunarak mütaleanın bildirilmesine dair Yüksek Başvekâlet makamından Şûrayı Devlet Reisliğine yazılan 7 teşrinisani 1938 tarihli ve 6/4546 sayılı tezkere dairemize tevdi edildiğinden okundu.

İktisat Vekilliginin tezkeresinde:

Memleketimize ithal edilmek istenilen bazı ticaret eşyası üzerinde etiketlere aşarî metre sistemine göre işaret konulmuş olmakla beraber aynı etiketler üzerinde diğer sistem ölçülerden de kayıtlar bulunduğu görülmekte ve halbuki 1782 sayılı Ölçüler Kanununun birinci maddesinde Türkiye’de kullanılacak ölçüler için aşarî sisteminin kabul edildiği gösterildikten sonra ikinci cümlede alelûmum mukavele ve akitlerle ticaret defterleri, ilân vesair ticarî evrak ve vesikalarda bu ölçülerden maadasının kullanılması memnu olduğu tasrih edildiği gibi ölçüler nizamnamesinin dördüncü maddesinde de bütün Devlet memurları ile ticaret ve sanayi odaları ve borsalar memurları vazifeleri dolayısıyla baktıkları ticaret defterleri, fatura, irsaliye., ilân vesair ticaret evrakı ile mukavelelerde metre sistemi

ne uygun olmayan ölçülerin kullanıldığını görürlerse bir zabıt varakası yazarak müddei umumîliğe vermeğe mecbur oldukları ve yine Ölçüler Nizamnamesinin birinci maddesinin ikinci fıkrasında ölçü, tartı ve âletler metre sistemine uygun olarak yapılmış olmakla beraber bunlar aynı zamanda eski ölçülere göre taksimat ve işaretler bulunması yasak olduğu yazılı bulunmakta olup şu hükümlerin tahlilinden çıkan neticeye göre memleketimize ithal edilmek istenilen ticaret eşyası üzerindeki etiketlere aşarî metre sisteminden maada ölçülerin de gösterilmesi mevzuata muhalefet teşkil edeceği mütalea edilmekte ise de şu vaziyet karşısında Şûrayı Devletten istişarı rey istenilmesine lüzum hasıl olduğu dermeyan kılınmıştır.

1782 sayılı Ölçüler Kanunile Ölçüler Nizamnamesinin meseleyi alâkadar eden hükümleri gözden geçirildikten sonra icabı düşünüldü:

Ölçüler kanunu hükümlerinden müstesna tutulan hususları tadad eden dördüncü maddenin «D» fıkrasında metre sisteminin kabul edilmediğini memleketlerdeki ferd ve müesseselere vaki ihracat veya o memleketlerden yapılacak idhalât muameleleri için tutulacak defter ve kayıtlarla bu muamelelere müteferri evraka metre sistemi ölçülerle beraber diğer ölçülerle işaret olunabileceği açıkça yazılı olup kanun vazıı o kabil memleketlerden gelen eşyaya ait muamelelerde metre sistemi ölçülerle beraber diğer ölçülerle yapılacak işaretleri kabul etmiştir. Kanunun birinci maddesinin ikinci fıkrasındaki memnuiyetin tasrih olunan hususlara maksur kalması tabîi olup bu fıkra yazılı «Sair ticarî evrak ve vesikalar» kaydı arasına bu kabil işaretlerin dahil addedilmemesi icabeder.

Ölçüler nizamnamesinin dördüncü maddesinde yazılı «Sair ticaret evrakı» tâbiri hakkında da yukarıki mütalea aynen variddir. Nizamnamenin birinci maddesinin üçüncü fıkrası ise ölçü, tartı ve âletlere matuf olup ticaret eşyası üzerindeki bu işaretlerin ölçü, tartı ve âletlerden addedilmeyeceği şüphesizdir.

Şu hale göre vekâletçe düşünüldüğü gibi memlekete ithal edilmek istenilen ticaret eşyası üzerindeki etiketlerde âşarî metre sisteminden maada ölçülerin de gösterilmesi kanuna muhalefet teşkil etmeyeceği kanaatine varılmıştır.

İktizasının bir kere de heyeti umumiyede müzakere edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulması 18/11/1938 tarihinde tarihinde oybirliğiyle karşılaştırıldı.

Heyeti Umumiye Mazbatası

E 235

K 243

Başvekâlet Yüksek makamından Şûrayı Devlet Riyasetine yazılıp Tanzimat Dairesine havale buyurulan 7 teşrinisani 1938 tarih ve 6/4546 sayılı tezkerede: Memleketimize ithal edilmek istenilen ve üzerindeki etiketlerde âşarî metre sisteminden maada ölçülerde gösterilmiş olan ticaret eşyası hakkında yapılacak muameleye dair İktisat Vekilliği tezkeresinin gönderildiği beyan ile tetkik olunarak muktazi mütaleaların bildirilmesi istenilmiş olduğundan keyfiyet dairece incelenerek bu bapta kaleme alman 18/11/1938 tarih ve 62/46 sayılı mazbatada: Vekâletçe de düşünüldüğü gibi memlekete ithal edilmek istenilen ticaret eşyası üzerindeki etiketlerde âşarî metre sistemi üzerine işaret bulunmakla beraber bundan başka diğer ölçüler üzerinde işaret bulunması kanuna muhalefet teşkil etmeyeceği mütalea kılınmıştır.

Daire mazbatasında mücib sebeblere istinaden yürütülen mütaleanın. varit ve uygun bulunmasından tasdikına 22/12/1938 tarihinde ittifakla karar verildi.

Tamimler

Memurlar S. ve muamelât U. M.

ÖZ:

933 sayılı kanunla yeniden kurulan
kazaların hudutlarının tespiti:

Sayı: 641

1 — 3393 sayılı kanunda Siirt ve Isparta vilâyetlerinde yeniden kurulan Baykan. Kozluk ve Sütçüler kazalarının sınırlarının tahdidi ve kazalarda yapılan idari değişiklik ile teşkilât münasebetile Garzan kaza merkezinin ve adının değiştirilmesi ve bu kazada yeniden bir ve Bitlis vilâyetinde de yeniden iki nahiye kurulması hakkında istihsal olunan 20.12.938 gün ve 14477 sayılı kararname ve eki cetveller 4097 sayılı resmî gazete ile neşredilmiştir. Tebliğ olunur.

2 — Umumî Müfettişliklerle valiliklere ve vekâlet dairelerine yazılmıştır.

Dahiliye Vekili N.

M. İ. U. M.

B. M. S. M.

ÖZ:

Bekçilerin tâbi olacakları
mahkeme usulü H:

Sayı: 63/1906

Vilâyetine

Kır bekçileri hakkındaki 1330 tarihli kanunun birinci maddesine tevfikân istihdam olunan kır bekçilerde Belediye kanununun 15 inci maddesinin 21 inci fıkrası hükmüne göre belediye hududu dahilindeki araziye hasardan

muhafaza için kullanılacak bekçilerin zabıtai idariye ve adliye vazifelerini ifa ederken ika edecekleri suçlardan dolayı çarşı ve mahallât bekçileri gibi memurin muhakematı kanununa tâbi olmaları aşağıdaki mütaleata binaen muvafık görülmüştür.

A — Kır bekçileri kanununun dördüncü maddesinde kır bekçilerinin jandarma efradı derecesinde zabıtai idariye ve adliye vazifelerde mükellef oldukları yazılı olup köy kanununun 73 üncü maddesinde aynı vazifeyi ifa eden koruculara karşı gelenlerin de jandarmaya karşı gelmiş gibi tecziye edilecekleri zikredilmiştir.

B — Belediye kanununun 108 inci maddesi (Belediye zabıtasına karşı gelenler Devlet zabıtasına karşı koyanlar gibi ceza görürler) ve 102 inci maddesi de (Belediye reisile bilumum Belediye memurları ve müstahdemleri vazifelerinden münbais veya vazifelerinin ifası esnasında hadis cılan cürümlerinden dolayı memurin muhakematı kanundaki ahkâma tâbidir.) hükümlerini havi olup Belediye hudutları dahilindeki araziye hasardan muhafaza ile mükellef olan bekçilerin de sonuncu maddede mevzuubahs müstahdemlerden olduğu mütalea edilmiştir.

Yukardaki hususata riayet edilmesinin temini rica olunur.

Bütün Vilâyetlere yazılmıştır.

Dahiliye Vekili N.

15/2/1939

M. İ. U. M.

H. İ. H. Ş.

ÖZ:

3586 sayılı kanunun tatbik şek-
li H:

Sayı; 288/3000

Vilâyetine

1935 mali yılı sonuna kadar olan arazi vergisi bakaya-

sının terkine dair olan 35 86 sayılı kanun 7 Şubat 939 T. li. resmî gazetede intişar ederek mer'iyete girmiştir.

Neşri tarihinden muteber olan bu kanun hükümlerine göre:

1 — Malî yılı sonuna kadarki senelere ait olarak tahakkuk ettirilib de 7/Şubat tarihine kadar tahsil edilemeyen ve 2566 sayılı kanunla meb'de kabul edilen 340 yılı başlangıcından 935 malî yılı sonuna kadar olan seneler içinde tahakkuku icap ettiği halde her nasılsa tahakkuk ettirilmeyen arazi vergisi bakayası munzam kesir ve cezalar ile birlikte terkine tâbi tutulmuştur.

Kanun hükmü 2566 sayılı kanunun 6 inci maddesine tevfikân taksite ağılanmış ve henüz tahsil edilmemiş (taksitlerin tediyе zamanları gelmiş olsun olmasın) bakayaya da şamildir.

2 — Terkin müruru zamanın tayinine esas olacak senelerin malûm olmaması ve miktar itibariyle de mükelleflerin tediyе kudretlerinin fevkine çıkmış olması gibi sebeplerle yapılmış ve kanunun teklifinde yeni arazi tahririnden mütevellit inkişafın, terkinden mütehasıl açığı karşılayabileceği mülâhazası âmil ve hâkim olmuştur. Binaenaleyh kanun hükmünün derhal yerine getirilerek 935 malî yılı sonuna kadar hiç bir ferdden arazi vergisi bakayası namile para alınmaması ve mezkûr yıllar arasındaki arazi vergisi borçlarından mütevellit haciz kararlarının da infaz ettirilmemesi lâzımdır.

3 — Tahsildarları çok yoran ve fazla meşgul eden mükellefi çok bir verginin bakaya tahsilâtı işi bu suretle ortadan kalktığına göre bina, arazi ve İktisadî buhran vergilerinin vilâyet hususî idarelerine devri tarihi olan 936 yılından sonra tahakkuk eden bakaya ile haliye tahsilâtına lâzım gelen ehemmiyetin atfı ve bu suretle bütçe hizmetlerinin aksamasına sebebiyet verilmemesi üzerinde hassasiyetle durulması lâzım gelen hususattandır.

4 — 25/1/939 gün ve 288/1097 sayılı telle de bildirildiği

gibi bundan böyle fevkalâde tedbirler ittihazına mahal kalmamak üzere bakayanın hangi senelere ve hangi mükelleflere ait olduğunu gösterecek şekilde muntazam kayıtlar tesisi zaruret halini almıştır.

5 — Kanunun 2 nci maddesile bina ve arazi için bir defaya mahsus olmak üzere sahihlerine tebliğ olunan tezkereler mukabili alman tezkere bedelleri de vilâyet hususî idarelerine bırakılmış ve malsandıklarında mevcut tezkerelerin parasız olarak Hususî İdarelere devri esası kabul edilmiştir. Bu madde hükmünün derhal yerine getirilmesi.

6 — Kanun hükmünün tatbiki sur etile terkine tâbi tutulan bakaya miktarının bir kalemde sıhhatli olarak bildirilmesi ve bu işe müteallik gerekli tedbirlerin alınarak sonunda malûmat itası tamamen rica olunur.

Dahiliye Vekili N.

22/2/939

ÖZ:

Köy müşterek neşriyat tahsisatı H;

M. İ. U. M.

Köy S. H. M

Sayı: 438/3003

Vilâyetine

Köy bütçelerine müşterek neşriyat için tahsisat konulması; bu nam altında konan tahsisatın da sarf edilmesi rica olunur.

Umumî Müfettişliklere ve bütün Vilâyetlere yazılmıştır.

Dahiliye Vekili N.

23/2/939

M. İ. U. M.

H. İ. H. Ş.

ÖZ:

937 malî yılı varidat ve masraf
hesabı katileri H:

Sayı: 988/3001

Vilâyetine

937 malî yılında yapılan tahsilat ve tediyatın müstacelen bilinmesine lüzum görüldüğünden ilişik üç kıt'a numune ile tespit olunan malûmatın encümene hazırlanmış olması lâzım gelen hesabı katilerden çıkarılarak cetvellerin en kısa bir zamanda gönderilmesi rica olunur.

Dahiliye Vekili N.

23/2/939

Vilâyetinin () yılı bütçesinden yapılan tediyatı
zümreler itibarıyla gösterir cetveldir.

Umumi Yekûn		
İdare işlerine	Yol işlerine	Yekûn
		Fevkalâde
		Adi
Maarif işlerine	Ziraat işlerine	Yekûn
		Fevkalâde
		Adi
Sıhhat işlerine	Mutennevi işl	Yekûn
		Fevkalâde
		Adi
Umumi Yekûn		

M. İ. U. M.

H. İ. H. Ş.

Öz:

Hususî İdarelerce yapılan tahsilat 'H:

Sayı: 288/3002

Vilâyetine

Bazı yerlerde, Hususî İdarelerce yapılan tahsilatın müfredat defterlerindeki mükelleflere ait sütunlara işlenmemesi yüzünden borçlarını ödeyen vatandaşların ikinci defa tazyik edildikleri ve hattâ haklarında tahsilat komisyonlarınca haciz ve hapis kararları verilerek kanuna aykırı halata tevessül olduğu vaki şikâyetlerden anlaşılmakta ve bunun Hususî İdare müdür ve memurları tarafından işe lâzimgelen ehemmiyetin atfedilmemesinden ve muktazi kontrolün zamanında yapılarak önleyici tedbirlerin alınmamasından ileri gelmekte olduğu neticesine varılmaktadır.

Bundan böyle işaret edilen noktaya alâkadarların dikkat nazarının çekilmesi ve mükellefleri lüzumsuz yere tazyik ederek kanunsuz muameleye sebebiyet verenlerin de derhal tecziyeleri ehemmiyetle ve tamimen rica olunur.

Dahiliye Vekili N.

23/2/939

Diğer vekâletlerin tamimleri

Maliye Vekâleti:

İktisadî Buhran Vergisi umumî tebliği

Seri numarası

54

ÖZ:

Muallimlerin mesken bedellerinden
kesilecek vergiler H:

Maarif teşkilâtı hakkındaki 789 numaralı kanunun 11 inci maddesile ilk tedrisat muallim muavinlerine bin kuruştan fazla ve beş yüz kuruştan noksan olmamak şartile ev kirası verilmesi kabul edilip bilâhara 1707, 2297, 2798, 3208 numaralı kanunlarla bu hüküm 1938 malî senesi bidayetine kadar tecil edilmiş ve yalnız 1707 numaralı kanunun tescil hükmünün bittiği tarihten ve 2297 numaralı kanunla tekrar tecilin başladığı tarihe kadar geçen müddet tecil tarihi kalmış olduğundan gerek bu müddete, gerek tecilin hitam bulduğu 1938 malî yılından sonraki müddete aid olmak üzere hususî idarelerce ödenmiş ve ödenmekte bulunmuş olan ev kiralarının vergiye tâbi olup olmadığına bazı mahallerce tereddüd edildiği cereyan eden muhabereleden anlaşılmaktadır.

1 — Mülga 1847 numaralı Kazanç Vergisi Kanununun 2 inci maddesinin B fıkrasile halen mer'î bulunan 2395 numaralı Kazanç vergisi Kanununun (3) üncü maddesinin 17 nci fıkrası bu kabil mesken bedellerini kazanç vergisinden muaf tutmuş olduğundan mevzuubahs mesken bedellerinden kazanç vergisi kesilemez.

2 — Zikredilen mesken bedelleri 789 numaralı kanunla

1926 senesinde ihdas ve müteakiben muhtelif tarihlerde tecil edilmiş ve miktarı da 30 lirayı mütecaviz bulunmamış olduğundan 1890 numaralı İktisadi Buhran Vergisi Kanununun ikinci maddesinin G fıkrası mucibince bu vergiden de muaf tutulması lâzım gelir.

3 — Muvazene ve hava kuvvetlerine yardım vergileri kanunlarında mesken bedelleri için hiç bir muafiyet kabil edilmemiş olmasına ve mesken bedelleri de hizmet erbabı istihkaklarından bulunmasına rnebni mevzuubahs mesken bedellerinden yalnız muvazene ve hava kuvvetlerine yardım vergileri kesilmesi icabeder.

Bu suretle muamele yapılması esbabının temin ve keyfiyetin hususi muhasebe müdür ve memurlarına da tebliği temenni olunur.

14/12 1939

Çalışma raporları

Nüfus İşleri U. M.

Ş. I

ÖZ:

Şubat/939 ayına mahsus
çalışma raporu H:

Yüksek Vekâlete

Şubat/959 ayı içinde Umum Müdürlüğümüzce 1884 evrak tesellüm edilmiştir. Bunlardan 73 ü birinci, 388 i ikinci, 745 i üçüncü ve 678 i de dördüncü şubelerimize tevdi olunmuştur.

A—Birinci Şube: Tesellüm ettiği 73 evrakın muamelesini tamamlamıştır.

B— İkinci Şube: Geçen aydan devreylediği 108, bu ay aldığı 388, diğer şubelerden tevdi olunan, 19 iki cem'an 515 evrakdan 410 tanesinin muamelesini ikmâl ederek sevk etmiş 135 ini de Mart 939 ayma devreylemiştir.

Devrolunan evrakın ellisini ayın sonuncu günü almış diğerlerinin muamelesini tekemmül ettirmek üzere bulunmuştur.

Bu ay içinde İstanbul'da Osmanbey matbaasında bastırılmış olan nüfus vukuat ilmühaberleriyle üç aylık istatistik cetvellerinin Vilâyetlere sevkıyatı yapılmak suretiyle nüfus idarelerinin vukuat ilmühaberlerine olan ihtiyacı temin olunmuştur.

C — Üçüncü Şube - Tabiiyet işleri: Bu şube geçen aydan devreylediği 163 ve bu ay aldığı 745 ki cem'an 908 evraktan 645 adedini şevketmiş, 102 ni karar alınmak üzere- Başvekâlete takdim eylemiş, 161 adedini de Mart/939 ayına devretmiştir.

Bu ay içinde 7953 göçmen Vatandaşlığımıza alınarak haklarında muktazi muamelenin yapılmadı alâkadar Vilâyetlere tebliğ olunmuş, ayrıca 14 kişinin de tabiiyet durumları tetkik olunarak haklarında icap eden kararlar ittihaz edilmiştir.

D — Dördüncü Şube: Geçen aydan devredildiğini 59, diğer şubelerden aldığı 51 ve bu ay tevdi olunan 678 ki cem'an 788 evrakdan resen yazılanlarla beraber 837 evrakın muamelesini yaparak şevketmiş 106 sı da muameleden müstağni görülmekle saklanmış. Mart ayına 38 evrak devrolunmuştur.

Bu ay içinde 20 nüfusun nakilleri ve bir nüfusun nakil kararının refi hakkında Vekiller Heyetinden istihsal olunan kararnamelerin infaz ve Tunceli halkının nakline ait kararnamelerin tatbikına devam olunmuştur.

Nüfus İş. U. Müdürü

Yetimlere maaş tahsisi

**İç Bakanlığınca 11 939 dan 1/3/939 tarihine kadar işi biten emekli ve
öksüzler maaşı tahsis listesi:**

Memuriyet ve ismi	Nev'i tahsisat
Çubuklu gaz depoları muhasebeci ve mutemedi Recep Ergun	Yetim
Cerrahpaşa hastahanesi mubayaa ve kiler memuru Hayrettin Balluk	»
Araç kazası hususî muhasebe memuru Hamit Savaşçı	Tekaüt
Ezine kaymakamlığından mütekait ölü Ali Lâzal	Yetim
Kocamustafa paşa nüfus memurluğundan mütekait ölü Mehmet Nazmı	»
Gaziantep hususî muhasebe tahsildarı Abdülkadir Özbal	Tekaüt
Maraş nüfus müdürü ölü Tahir	Yetim
Muşar nahiyesi müdürlüğünden mütekait ölü Hamdi Ercan	»
Araç nüfus memuru Sadık Apça	Tekaüt
Ordu nüfus müdürü Ali Ulvi Sözen	»
Çoruh vilâyeti evrak memuru ölü Şerif Erkılıç	Yetim
Düşkünlerevi müdürü masraf kâtibi Recep Gözütok	Tekaüt
Çarşamba nahiyesi müdürlüğünden vekâlet emrinde Fuat Süar	»
Samsun mebusluğundan mütekait ölü Ethem Tunçel	Yetmi
Kocaeli hususî muhasebe sicil ve ayniyat kâtibi Dursun Erol	Tekaüt
Keskin muhasebe eski memuru Ahmet Gök	Yetim

Memuriyet ve ismi	Nev'i tahsisat
Amasya mektupçusu ölü Sırrı İçöz	»
Çemişgezek hususi muhasebe eski memuru İrfan Çelebi	Tekaüt
Sarıyer B. Ş. evlenme memuru Musa Selâhatin Özel	»
Bahçe kazası eski tahrirat kâtibi Hüseyin Hüs-nü Kargı	»
Erbaa nüfus kâtibi ölü Durmuş Ahisha	Yetim
Cide hususi muhasebe memuru Hüseyin Erdoğan	Tekaüt
Dilim kaymakamı ölü Mustafa Salim	Yetim
Susurluk hususi muhasebe tahsildarı ölü Ha-san Sami Susurluk	Tekaüt
Köprü tahsildarlığından emekli Süleyman Re-şat Erdemir	Yetim
Gebze hususi muhasebe memur muavini ölü Mustafa Kürkcüoğlu	»
Çarum nüfus müdürü ölü Abdülhadi Daldal	»
Çankırı mektubi kalemi tahrirat kâtipliğinden mütekait ölü Ahmet Fehmi Üçok	»
Beyoğlu Z. B. Memurluğundan emekli Yusuf Köroğlu	»
Giresun hususi muhasebe tahsildarı ölü Temel Üzen	»
Terme hususi muhasebe memuru Ali Rıza Altay	Tekaüt
Bayramiç hususi muhasebe tahsil memuru ölü Mehmet Edip Tezer	Yetim
Kelkit hususi muhasebe memuru Şevki Kök-sal	Tekaüt
Mülkiye müfettişliğinden mütekait Mihran Yurter	Yetim
Akyazı nahiyesi müdürü Hüseyin Tevfik Öz-mert	Tekaüt

Memuriyeti ve ismi	Nev'i tahsisat
Urfa mektupçusu ölül Abdürrahman . Muhlis Ergin	Yetim
Sincan nahiyesi müdürlüğünden mütekait ölü Osman Erçevik	»
Çatalca kaymakamı ölü Hüseyin Vasfi Çelik Beşiktaş B. Ş. evzan memuru Hüseyin Karacaoğlu	Tekaüt
Eminönü B. Ş. evzan memuru Mustafa Güzelgöz	»
Tirebolu hususî muhasebe tahsildarı ölü Hüseyin Aytekin	Yetim
Berat nahiyesi müdürlüğünden mütekait ölü Nail Topçu	»
Gelibolu nüfus kâtibi Ahmet Çakır	Tekaüt
Boyabat hususî muhasebe memuru Ömer Vehbi Gültekin	»
Sarıyer nüfus memuru Mithat Özkan	»
Hayrabolu hususî muhasebe tahsildarı Mehmet Halit Çevik	»
Akköy nahiyesi müdürü Şit Süer	»
Eskipazar nüfus memurluğundan mütekait ölü Sait Güner	Yetim
Gaziantep mektupçusu Mehmet Vehibi Kahramanoğlu	Tekaüt
Hesap işleri müdürlüğü varidat şubesi kâtip refikî İsmail Kuş	»
Kaş kazası nüfus memurluğundan mütekait ölü Osman Erkek	Yetim
Manisa hususî muhasebe yol vergisi tahakkuk memuru İsmail Yalım	»